

що робить їх мішенню для домашнього насильства. Тому, можна впевнено зазначити, що саме такі особи потребують посиленої уваги та захисту від проявів домашнього насильства.

Тому, визначивши психологічний портрет та індивідуальні характеристики як особи, яка може страждати від домашнього насильства, так і особи – кривдника, це відіграє значну роль для подальшого розслідування.

Список використаних джерел

1. Бобіна О. В. [та ін.] Соціологія: навчальний посібник/ за ред. І. В. Шаповалової. Миколаїв : НУК, 2020. 284 с.
2. Дюркгейм Э. Метод социологии. Киев-Одесса. 1899. 72 с.
3. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 жовт. 2018 р. № 728-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018>.
4. Панасюк В.В. Домашнє насильство в умовах війни. *Актуальні проблеми правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 16 березня 2023 р.).
5. Vandura, A. Aggression: a social learning analysis: Englewood Cliffs, N.J: PrenticeHall, 1973. 390 p.
6. Біленко С.П. Кримінологічна характеристика кривдника. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренко. 2019. Вип. 2 (86). С. 95-105.

Погрібна Анна Андріївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 2 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: **Волошин Олексій
Гнатович**, старший викладач кафедри
криміналістичного забезпечення та судових
експертиз навчально-наукового інституту
№ 2 Національної академії внутрішніх
справ

СУЧАСНА КЛАСИФІКАЦІЯ МЕХАНІЧНИХ ЗАМКІВ

При розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з проникненням в закриті приміщення і зломом чи кримінальним відмиканням замків, дуже часто виникає потреба в попередньому дослідженні при проведенні ОМП та експертному дослідженні таких

замикаючих пристроїв для вирішення питань, які мають суттєве значення для визначення напрямку розслідування.

Жодні двері не виконуватимуть своє призначення без найважливіших елементів дверної фурнітури ручок і замків. Залежно від місця розташування дверей, матеріалів, з яких вони виготовлені, а також ширина замкової ніші на дверях вибирають і сам замок.

Таким чином механічні замки класифікуються по методу кріплення виділяють замки:

- навісні;
- врізані;
- накладні.

Спосіб кріплення зрозумілий з назви. **Навісні замки** – навішуються на петлі, використовуються в основному для замикання здібних приміщень – сараїв, гаражів і т. д. (див. рис. 1-2).

Їхній головний недолік, який не дозволяє використовувати дані замки в житлових приміщеннях – низька зламостійкість.

Для розкриття такого замку можна використовувати будь-який предмет – лом, молоток, міцну палицю.

Рисунок 1. Навісні замки «Тітан»

Рисунок 2. Навісний замок Чібо

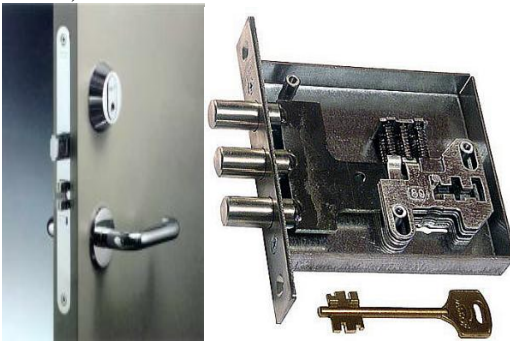
Наступний вид замків – врізані. Ідеально підходять для металевих входних дверей. Сталева плита служить надійним кріпленням і захищає замок. Такі замки використовуються в будинках і квартирах, вони практично не помітні, не псують вигляд дверей.

Вони отримали таку назву за те, що врізаються в дверне полотно. Зовні залишається видимим тільки отвір для ключа. Врізані замки встановлюються в дерев'яні і металеві двері, проводять їх для дверей різної товщини. Врізані замки мають різні ключі і конструкції замикаючого механізму (див. рис. 3-4).

Рисунок 3-4. Врізні замки «ЗВ1-2» та «СОМІТ».

Вони бувають двох видів – сувальдні і безсувальдні. **Безсувальдні** – мають ключі з фігурною борідкою і лише одну сувальду. Такі замки застосовують для внутрішніх дверей. Вставляючи в безсувальдний замок циліндровий механізм, сам замок стає надійнішим. Для такого замку призначений хрестоподібний ключ (див. рис.5-6).

Рисунок 5-6. Безсувальдні врізні замки.

Сувальдні (ще їх називають замками Шубба) мають декілька сувальд. Для таких виробів характерна наявність прорізів різної глибини на борідці ключа. Сувальдні замки вважаються достатньо надійними за наявності мінімум шести сувальд (див.рис. 7).

Рисунок 7. Сувальдний врізний замок.

Циліндрові замки складаються з врізного циліндра, що вставляється в нього. Вони мають не менше 5 сувальд, виконаних у вигляді штифтів, і вважаються дуже надійними (див.рис. 8).

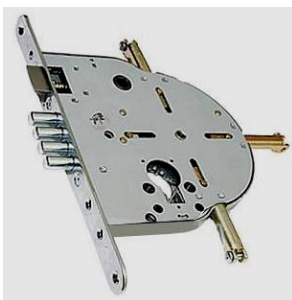
Найнадійнішими фахівці називають ті, які встановлюються в просвердлені отвори. Циліндр встановлюють так, щоб зовні нього не можна було вигвинтити або проштовхнути всередину (для цього його захищають накладкою, що пригвинчується з внутрішньої сторони приміщення). Основне правило установки – замок не повинен виходити за поверхню дверного полотна. На сьогоднішній день існують замки, виконані з особливо міцного металу, які протистоять висвердлюванню.

Рисунок 8. Циліндровий врізний замок.

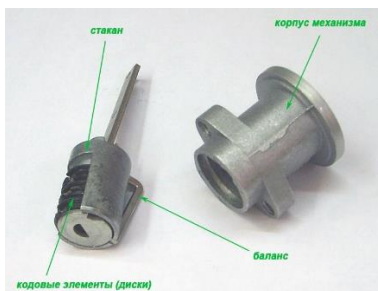
Особливо слід виділити замки марки Mul-t-lock, призначені для додаткового захисту дверей (див. рис. 9). Найпопулярніший з них - замок « Дід-Болт». Його використовують як додатковий замок багато виробників. Така популярність пояснюється унікальним набором якостей: простий в установці, він відмінно захищений від професійних способів злому, надійний і зручний. Циліндр має форму усіченого конуса, він цілком виконаний з латуні. У цю частину замку

впресовані твёрдосплавні штифти для захисту механізму від висвердлювання. Також циліндр захищений від розтину відмичкою, а велику кількість комбінацій ключа виключає розтин підбором ключа. Передбачений і захист від висвердлювання стягуючих замків болтів - це сталеві кульки в тілі циліндра. Загартовані сталеві кульки в ригелі при замиканні приймають положення, що створює додаткову перешкоду для злому дверей віджиманням її від рами. Розтин дією активних речовин - кислот і лугів утруднено вживаними матеріалами конструкцією циліндра. Систему такого могутнього захисту замку називають гарпуном.

Рисунок 9. Циліндровий врізний замок «Mul-t-lock».

Дискові замки – різновид циліндричних замків; замки, які складаються з дисків, ключ у них напівкруглої форми з вирізами під різними кутами, що забезпечує малу ймовірність підбору до нього відмички і практично виключає проникнення зловмисників (див. рис. 10).

Рисунок 10. Основні механізми дискового замка.

Накладні замки прийнято використовувати для дерев'яних вхідних дверей. Дверне полотно зміцнює їх, і остільки, оскільки вони знаходяться далі, ніж врізні від зовнішньої сторони дверей, вони

менш схильні злому. Накладні замки дозволяють закривати двері з внутрішнього боку за допомогою вертушки. Вони так само можуть бути використані в сталевих входних дверях в поєднанні з врізними замками (див. рис. 10).

Рисунок 11. Накладний замок.

Замками нового покоління називають **смартлоки** – це дверні замки, які замість механічного ключа використовують відбиток пальця. По-науковому, смартлоки називають біометричними, або точніше дактилоскопічними (див. рис. 11).

Електронні замки – непомітні після установки, відкриття дверей відбувається при натисканні певної комбінації клавіш або кнопки брелка (як для автомобільних дверей).

Вони легко перекодуються, володіють високою секретністю. До недоліків електронних замків можна віднести необхідність постійного джерела живлення, погану переносимість вологого середовища і перепадів температури (див.рис.13).

Кодові замки – використовуються в основному для під'їздів, офісів, сейфів. Зараз цей вид замків почали пропонувати для входних дверей в житлові приміщення. До недоліком кодових замків можна віднести неестетичний вигляд, те, що можна підглянути набирається код, і в екстреній ситуації набрати код досить проблематично з першого разу (див. рис. 12).

Рисунок 11-12. Замки смартлок: дактилоскопічний та кодовий.

Рисунок 13. Основні елементи електронного замка.

Один із найпоширеніших видів майнових злочинів – крадіжки з помешкань громадян.

Варто зауважити, що, напевно, не існує таких приміщень, дверей, замків, які не можливо було б відчинити. Тож убезпечити ваше житло від крадіжок або мінізувати можливість злодія проникнути у приміщення, чи змусити його відмовитися від свого задуму допоможуть замки.

Процес дослідження матеріально фіксованих слідів-відображень слідоутворюючих та слідосприймаючих об'єктів, умов та механізму слідоутворення проводиться особами, які володіють спеціальними знаннями (експертами) у галузі трасології з метою встановлення фактичних даних, що мають значення для органів досудового розслідування та суду.

Список використаних джерел

1. Бергер В.Е., Прохоров-Лукин Г.В., Молибога Н.П. Трасологическое исследование механических замков: Метод. пособие.

Київ: РІО МВД України, 1998. 96 с.

2. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А.В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.

3. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В. А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

4. Кобзар С. І. Криміналістична трасологія : навч. посіб. Луганськ, 1999. 108 с.

5. Левицький А.О., Прокопович Р.О. Методика криміналістичного дослідження пломб. Київ., 2010. 19 с.

6. Левицький А. О., Прокопович Р.О. Методика криміналістичного дослідження пломб з якірним механізмом замикання. Київ: 2010. 15 с.

7. Левицький А.О., Прокопович Р.О. Методика криміналістичного дослідження пломб з роторним механізмом замикання Київ: 2010. 15 с.

8. Судові експертизи у процесуальному праві України: навч. посіб. / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.

9. Тіщенко В.В., Ріпенко А.І., Самойленко О.А. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика». 2021. 152 с.

10. Разумов Э. А., Молибога Н. П. Практическое руководство по осмотру места происшествия: теория, тактика, техника : учеб.–практ. пособ. / под ред. И. П. Красюка. Київ: 2015. 750 с.

Рашиєвський Віталій Валерійович,

аспірант кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ПІДОЗРІВАНОВОГО ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ

Державна зрада як кримінально каране діяння – це умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України [1, ст. 111].